GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: מועד מיוחד תש"ף, 2020
מספר השאלון: 57381
שם התלמיד/ה: _____

גאוגרפיה – אדם וסביבה

שאלון 57381

הוראות לנבחן

גאוגרפיה — אדם וסביבה
הוראות לנבחן
א. משך הבחינה: שלוש שעות.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון — גאוגרפיה של ארץ־ישראל — 36 נקודות
פרק שני — גאוגרפיה של המזרח התיכון — 28 נקודות
פרק שלישי — נתי"ב (ניתוח תופעות יסוד במרחב) — 36 נקודות
סך הכול — 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש:
(1) אטלס אוניברסיטאי חדש, הוצאת יבנה, משנת 2000 ואילך (ללא המילון למונחי הגיאוגרפיה).
(2) אטלס כרטא — פיזי, מדיני, כלכלי, חברתי, משנת 1998 ואילך.
(3) אטלס כרטא אוניברסלי.
(4) אטלס ישראל החדש — האטלס הלאומי, מהדורה משנת 2008 ואילך.
(5) מפה של ארץ־ישראל 1:250,000.
(6) מפה גאולוגית של ארץ־ישראל 1:250,000 או 1:500,000.
ד. הוראה מיוחדת: כדי להמחיש את תשובותיך היעזר בסרטוטים, חתכים וגרפים, לפי הצורך.
כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
בהצלחה!

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — גאוגרפיה של ארץ־ישראל

(36 נקודות) בפרק זה עליך לענות על שתי שאלות: על אחת מן השאלות 1-3, ועל אחת מן השאלות 4-6.
ענה על אחת מן השאלות 1-3 (22 נקודות לשאלה).
ענה על אחת מן השאלות 4-6 (14 נקודות לשאלה).

1. ערי פיתוח (ערים חדשות)

(22 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 1ב – גרף: גודל האוכלוסייה בקריית גת וגודל האוכלוסייה בקריית שמונה (1972-2018))

א. הצג שתי מטרות שהיו להקמת ערי הפיתוח בישראל.

(7 נקודות)

ב. בגרף שלפניך מוצגים נתונים על גודל האוכלוסייה בקריית גת ועל גודל האוכלוסייה בקריית שמונה בשנים 1972-2018.
עיין בגרף, וענה על התת־סעיפים (1)-(2) שאחריו.
[גרף]
(1) על פי הגרף, מהו קצב גידול האוכלוסייה בכל אחת מן הערים בשנים 1972-2018? (3 נקודות)
(2) הסבר שני גורמים המשפיעים על קצב גידול האוכלוסייה בכל אחת מן הערים בשנים 1972-2018 (סך הכול — ארבעה גורמים). (7 נקודות)

(10 נקודות)

ג. בשנת 2014 נחנכה בתחום השיפוט של ירוחם קריית ההדרכה של צה"ל על שם האלוף אריאל שרון. קריה זו, המכונה "עיר הבה"דים", נבנתה במסגרת התוכנית להעביר בסיסי צבא ממרכז הארץ אל הנגב. הסבר כיצד המיקום של קריית ההדרכה בתחום השיפוט של ירוחם עשוי להשפיע על הפיתוח של ירוחם.

(5 נקודות)

2. נמלי ים

(22 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 2 – גרף: כמות המטענים שעברו בנמלי הים של ישראל בשנים נבחרות)

לפניך גרף שבו מוצגים נתונים על כמות המטענים שעברו בנמלי הים של ישראל בשנים נבחרות.
עיין בגרף וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.
[גרף]

א. תאר את מגמת השינוי בכמות המטענים שעברו בכל נמלי הים של ישראל בשנים המוצגות בגרף, והסבר גורם אחד למגמה זו.

(5 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. (1) על פי הנתונים בגרף, מהו הנמל הגדול בישראל? הסבר שני יתרונות שיש למיקום של נמל זה. (8 נקודות)
(2) הסבר את החשיבות של נמל אילת למדינת ישראל. (4 נקודות)
(12 נקודות)

ג. ליד הנמל הקיים בחיפה הולך ונבנה בימים אלה נמל נוסף ששמו "נמל המפרץ".
הצג נימוק אחד בעד ההקמה של נמל זה, ונימוק אחד נגד הקמתו.
תוכל להיעזר בתשובתך בנימוקים הנוגעים לתחומים אלה:

- תשתיות לנמל
- סחר חוץ (יצוא ויבוא)
- תעסוקה
- סחר מקומי (המסחר במדינת ישראל)
- איכות הסביבה במפרץ חיפה

(5 נקודות)

3. אקלים

(22 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 3 – טבלה: נתוני אקלים משלושה אזורים בישראל)

לפניך טבלה שבה מוצגים נתוני אקלים משלושה אזורים בישראל, ולאחריה רשימת האזורים.
עיין בטבלה וענה על הסעיפים א-ג שאחריה.
[טבלה]

א. העתק את שמות האזורים למחברתך, וכתוב ליד כל אחד מן השמות את מספר האזור המתאים לו על פי הטבלה.
(6 נקודות)

ב. ציין גורם אחד להבדל בין האזורים בכמות המשקעים השנתית הממוצעת.
הסבר כיצד הגורם שציינת משפיע על כמות המשקעים בכל אחד מן האזורים.
(10 נקודות)

ג. בימים 25-27 באפריל 2018 התרחש בישראל אירוע גשם.
לפניך כמויות הגשם שנמדדו באירוע זה בתחנות מדידה בשני אזורים בארץ.
עמיעד — 51 מילימטר.
אילת — 22 מילימטר.
קבע באיזה מן האזורים לאירוע גשם כזה עשויה להיות השפעה חיובית על הסביבה, ובאיזה מן האזורים לאירוע גשם כזה עלולה להיות השפעה שלילית על הסביבה.
נמק כל אחת מקביעותיך.
(6 נקודות)

4. איכות הסביבה ופיתוח בר קיימה

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

(14 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 4 – קטע: תוכנית: בתוך עשר שנים מחצית האוכלוסייה בישראל תמיין פסולת למחזור)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב.

[קטע]

א. הסבר שלושה מן המושגים המודגשים בקו בקטע.

(7 נקודות)

ב. הסבר את העיקרון "פיתוח בר קיימה".

בקטע מוזכרות כמה דרכים לצמצום כמות הפסולת בישראל.

בחר דרך אחת והסבר כיצד באמצעותה מיושם העיקרון של פיתוח בר קיימה.

(7 נקודות)

5. מעיינות — אטלס ישראל החדש

(14 נקודות)

עיין במפה ב — מעיינות, עמוד 44 באטלס ישראל החדש, וענה על הסעיפים א-ב.

א. ציין שני הבדלים בין עמק החולה ובין עמק הירדן במאפייני המעיינות:

ההבדל אחד בשפיעת המעיינות (כמות המים הנובעים מן המעיינות), והבדל אחד באיכות מי המעיינות.

(6 נקודות)

ב. (1) הסבר את הגורם העיקרי לכמות המים הנובעים מן המעיינות (שפיעת המעיינות) בעמק החולה. (4 נקודות)

(2) הסבר יתרון כלכלי אחד שיש לשימוש במי המעיינות בעמק הירדן. (4 נקודות)

(8 נקודות)

6. מאמר — "התפלת מי ים — חוסן, אתגרים וסיכונים"

(14 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 6 – קטע מן המאמר "התפלת מי ים — חוסן, אתגרים וסיכונים")

שים לב:

שאלה 6 מיועדת לתלמידים שקראו את המאמר: "התפלת מי ים — חוסן, אתגרים וסיכונים".

(ס' נתניהו, "התפלת מי ים — חוסן, אתגרים וסיכונים", אקולוגיה וסביבה, 8, 2017, עמ' 38-47)

לפניך קטע מן המאמר. קרא את הקטע, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

[קטע]

א. על פי המאמר, הסבר מדוע הקמה של מתקנים להתפלת מי ים יצרה חוסן לאומי בתחום אספקת המים.

(6 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. על פי המאמר, ייצור רוב המים במתקנים להתפלת מי ים עלול לערער את החוסן הלאומי של המדינה בתחום אספקת המים.

(1) הסבר טענה זו. (4 נקודות)

(2) הבא שני נימוקים מן המאמר לביסוס טענה זו. (4 נקודות)

(8 נקודות)

פרק שני — גאוגרפיה של המזרח התיכון

(28 נקודות) בפרק זה עליך לענות על שתיים מן השאלות 7-10 (לכל שאלה — 14 נקודות).

---

7. גבולות

(14 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 7 – מפה סכמטית: עירק והמדינות הגובלות בה)

לפניך מפה סכמטית של עירק והמדינות הגובלות בה.

עיין במפה שלפניך ובמפות שבאטלס וענה על הסעיפים א-ב.

[מפה]

א. בחר בתוואי פיזי המשמש קו גבול בין עירק ובין מדינה אחרת.

ציין את שם המדינה ואת שם התוואי הפיזי.

(7 נקודות)

ב. הסבר יתרון אחד וחיסרון אחד לקביעת קו הגבול לאורך התוואי הפיזי שציינת בסעיף א.

(7 נקודות)

8. תיירות

(14 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 8ב – גרף: התחזית לתרומה הישירה של התיירות לתמ"ג ולתעסוקה במזרח התיכון (2010-2020))

א. תאר שני סוגי תיירות למזרח התיכון, וציין יעד אחד של כל אחד מסוגי התיירות.

(8 נקודות)

ב. על פי הגרפים שלפניך, התחזית לתרומה הישירה של התיירות לתמ"ג ולתעסוקה במזרח התיכון היא גידול איטי.

הסבר שתי סיבות לכך.

[גרף]

(6 נקודות)

9. הנפט במפרץ הפרסי

(14 נקודות)

א. הסבר שתי סיבות שבזכותן המפרץ הפרסי הוא האזור העיקרי בעולם להפקה ולייצוא של נפט.

(6 נקודות)

ב. בריאיון לרשת הטלוויזיה אל־עַרַבִּיָה אמר שר ההגנה של ערב הסעודית: "המצב אצלנו הוא של התמכרות לנפט".
הסבר את הקושי שהעלה שר ההגנה של ערב הסעודית, והצג שתי דרכים שבאמצעותן ערב הסעודית מנסה להתמודד עם קושי זה.
(8 נקודות)

10. אוכלוסייה

(14 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 10 – טבלה: גודל האוכלוסייה במזרח התיכון (1800-2013))
בטבלה שלפניך מוצגים נתונים על גודל האוכלוסייה במזרח התיכון בשנים נבחרות.
עיין בטבלה וענה על הסעיפים א-ב שאחריה.
[טבלה]

א. (1) הסבר שתי סיבות להאטה שחלה בקצב הכפלת האוכלוסייה במזרח התיכון בשנים 1981-2013.
(6 נקודות)
(2) הסבר מהו "המומנטום הדמוגרפי", וכיצד הוא משפיע על גידול האוכלוסייה במזרח התיכון. (3 נקודות)
(9 נקודות)

ב. גידול האוכלוסייה במזרח התיכון גורם לקשיים חברתיים־כלכליים במרחב הכפרי ובמרחב העירוני באזור הזה.
תאר קושי חברתי־כלכלי אחד במרחב הכפרי במזרח התיכון, וקושי חברתי־כלכלי אחד במרחב העירוני באזור זה.
(5 נקודות)

פרק שלישי — ניתוח תופעות יסוד במרחב

(36 נקודות) בפרק זה תיבדק יכולתך להתמודד עם שאלות העוסקות בחבל ארץ שלא למדת עליו.
השאלות מתבססות על מיומנויות בגאוגרפיה ועל מיומנויות חשיבה.
המידע הגאוגרפי נתון במפות החבליות והפיזיות שבאטלס, ובמפות העולמיות והנושאיות.
חבל הארץ שהפרק עוסק בו הוא המדינות גינאה ומָלי.
עליך לענות על שלוש שאלות: על שאלה 11 (חובה), ועל שתיים מן השאלות 12-14 (לכל שאלה — 12 נקודות).

---

11. מאפיינים פיזיים ומאפיינים אנושיים

(12 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 11ד – טבלה: שימושי קרקע במדינות החבל)
שאלת חובה — ענה על שלושה מן הסעיפים בשאלה זו (לכל סעיף — 4 נקודות).

א. גינאה ומָלי שוכנות במערב אפריקה.
עיין במפות שבאטלס, והסבר את החיסרון שיש למיקום הגאוגרפי של מלי באפריקה בהשוואה למיקום הגאוגרפי של גינאה באפריקה.
(4 נקודות)

ב. קוֹנַקְרִי היא עיר הבירה של גינאה. בַּמַקוֹ היא עיר הבירה של מלי.
הסבר יתרון אחד שיש למיקום הגאוגרפי של כל אחת מן הערים (סך הכול – שני יתרונות).
(4 נקודות)

ג. 67% מכושר ייצור החשמל בגינאה הוא ממקורות הידרואלקטריים.
31% מכושר ייצור החשמל במלי הוא ממקורות הידרואלקטריים.
הסבר גורם פיזי אחד להבדל זה.
(4 נקודות)

ד. בטבלה שלפניך מוצגים שימושי הקרקע במדינות החבל.
בחר באחד משימושי הקרקע. הסבר מהו הגורם המשפיע על שיעור שימוש הקרקע הזה בכל אחת מן המדינות.
[טבלה]
(4 נקודות)

12. אקלים ומדבור

(12 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 12 – מפה סכמטית: אזורי אקלים במלי)

לפניך מפה סכמטית של מלי ורשימה של סוגי האקלים במדינה. הספרות 1-3 במפה מציינות את סוגי האקלים באזורים שונים במדינה.
עיין במפה הסכמטית ובמפות שבאטלס, וענה על הסעיפים א-ב.
[מפה]
סוגי אקלים:

- ערבתי
- מדברי
- סוואנה (טרופי)

א. (1) רשום במחברתך את הספרות 1-3 המסומנות במפה, ולכל ספרה התאם מן הרשימה את סוג האקלים המאפיין את האזור. (3 נקודות)
(2) הסבר את הגורם להיווצרות מדבר במלי. (3 נקודות)
(6 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. (1) במלי מתרחש תהליך מִדבּוּר.
קבע באיזה מן האזורים המסומנים במפה הסכמטית שלפניך סביר שמתרחש מִדבּוּר. נמק את קביעתך.
(3 נקודות)
(2) בשנת 2005 החליטו כמה מדינות הגובלות במדבר סהרה, ובהן מָלי, לשתף פעולה ביניהן במיזם "החומה הירוקה": המדינות השותפות במיזם זה נוטעות מיליוני עצים מסביב למדבר סהרה ברצועה שאורכה 7,100 ק"מ ורוחבה 15 ק"מ, כדי לצמצם את המִדבּוּר המתרחש באזורים אלה.
הסבר כיצד מיזם זה עשוי לצמצם את תהליך המִדבּוּר. (3 נקודות)
(6 נקודות)

13. כלכלה ורמת פיתוח

(12 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 13א – דיאגרמות: מבנה התעסוקה בגינאה ובמלי (2017), שאלה 13א – טבלה: מדדי פיתוח בגינאה ובמלי (באחוזים), שאלה 13ב – טבלה: יבוא ויצוא בגינאה ובמלי)

א. בדיאגרמות ובטבלה שלפניך מוצגים נתונים על תעסוקה ופיתוח בגינאה ובמלי.
עיין בהן וקבע מהי רמת הפיתוח המשותפת למדינות החבל. בסס את קביעתך על שני נתונים — אחד מן הדיאגרמות ואחד מן הטבלה.
[דיאגרמות]
[טבלה]
(6 נקודות)

ב. בטבלה שלפניך מפורטות הסחורות העיקריות שמדינות החבל מייבאות ומייצאות.
מה מאפיין את רוב הסחורות שמדינות החבל מייבאות, ומה מאפיין את הסחורות שהן מייצאות?
הסבר את הקשר בין הסחורות שמדינות החבל מייצאות ובין רמת הפיתוח של מדינות אלה.
[טבלה]
(6 נקודות)

14. אוכלוסייה

(12 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 14א – פירמידת גילים: האוכלוסייה במלי (2018), שאלה 14ב – טבלה: הגירה ממלי ומגינאה (2017))

א. פירמידת הגילים שלפניך מתארת את האוכלוסייה במלי בשנת 2018.
עיין בה וענה על השאלה שאחריה.
[פירמידת גילים]
תאר שלושה מאפיינים של האוכלוסייה במלי. בתיאורך השתמש במושגים: אוכלוסייה תלויה, אוכלוסייה יצרנית, תוחלת חיים.
(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. לפניך טבלה שבה מוצגים נתונים על ההגירה ממלי ומגינאה בשנת 2017.

הסבר גורם אפשרי אחד למספר המהגרים ממלי בשנת 2017.

[טבלה]

(4 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-www.guyai.co.il · GuyAI

נספח – המקורות והנספחים

שאלה 1ב – גרף: גודל האוכלוסייה בקריית גת וגודל האוכלוסייה בקריית שמונה (2018-1972)

[תיאור הגרף: גרף קווי. ציר אנכי – "גודל האוכלוסייה (באלפים)", 0 עד 60 בקפיצות של 10. ציר אופקי – "השנה": 1972, 1984, 1996, 2008, 2018. מקרא: קו מקווקו – קריית גת; קו רציף – קריית שמונה. הערכים אינם רשומים על הגרף; קריאה משוערת לפי קווי הציר:

השנה	קריית גת (באלפים)	קריית שמונה (באלפים)
1972	כ־19	כ־15
1984	כ־26	כ־15.5
1996	כ־46	כ־20
2008	כ־48	כ־23.5
2018	כ־55	כ־22.5

קו קריית גת עולה כל התקופה, ובתלילות רבה במיוחד בין 1984 ל־1996; קו קריית שמונה עולה במתינות עד 2008 ויורד מעט אחר כך.]

גודל האוכלוסייה בקריית גת וגודל האוכלוסייה בקריית שמונה
(2018-1972)

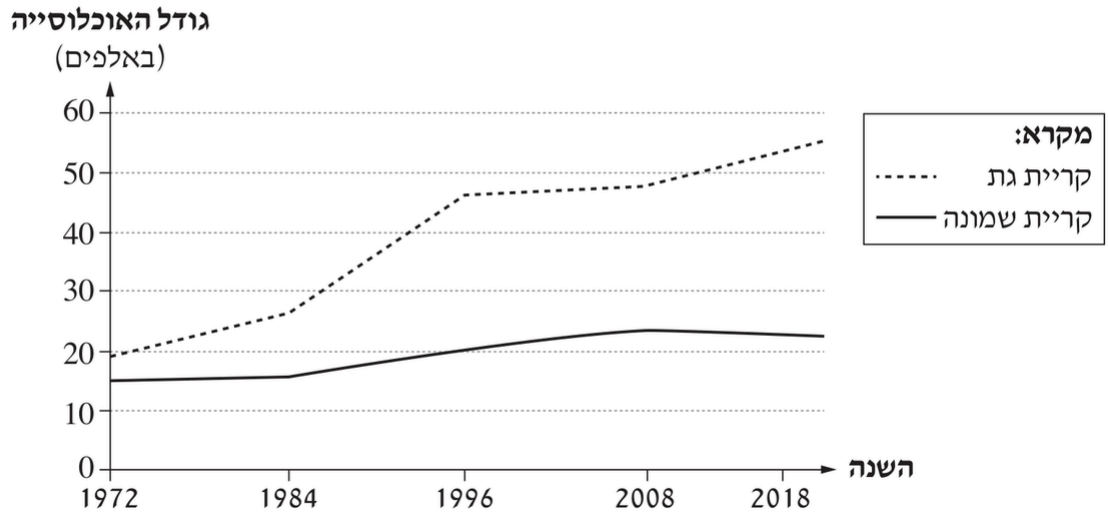

(הנתונים מתוך אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

(הנתונים מתוך אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

שאלה 2 – גרף: כמות המטענים שעברו בנמלי הים של ישראל בשנים נבחרות

[תיאור הגרף: גרף עמודות. ציר אנכי – "כמות המטענים (בטונות)", 0 עד 70,000 בקפיצות של 10,000. ציר אופקי – ארבע קבוצות עמודות: נמל אשדוד, נמל חיפה, נמל אילת, כל נמלי הים. מקרא: עמודה שחורה – שנת 2012; לבנה – שנת 2014; אפורה – שנת 2016; מקווקוות באלכסון – שנת 2018. הערכים אינם רשומים על העמודות; קריאה משוערת לפי קווי הציר:

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

הנמל	2012	2014	2016	2018
נמל אשדוד	כ־19,500	כ־21,500	כ־23,500	כ־23,500
נמל חיפה	כ־23,500	כ־27,000	כ־27,500	כ־29,500
נמל אילת	כ־1,500	כ־2,000	כ־2,000	כ־2,000

| כל נמלי הים | כ־46,000 | כ־53,000 | כ־56,500 | כ־58,500 |]

כמות המטענים שעברו בנמלי הים של ישראל בשנים נבחרות

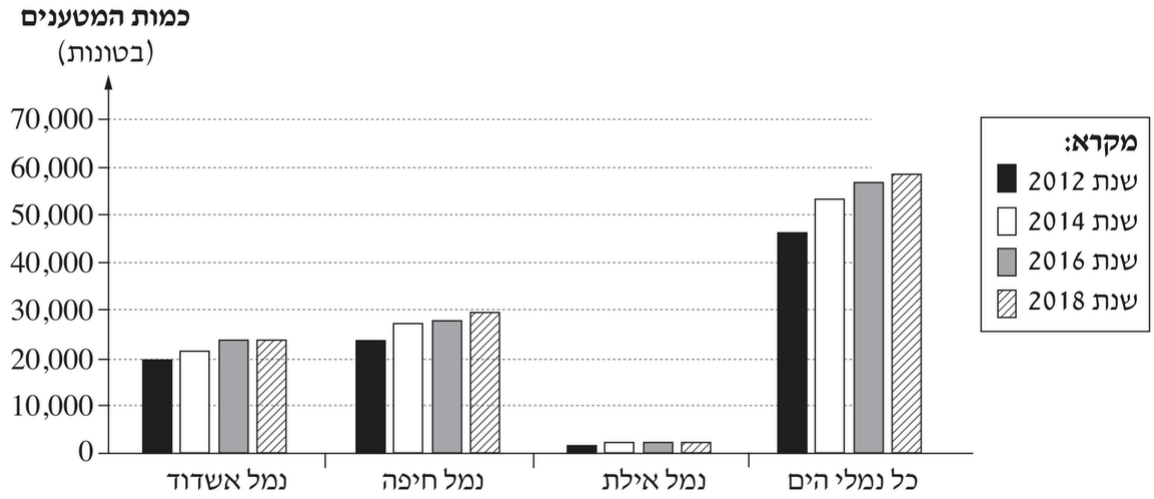

(הנתונים מתוך אתר האינטרנט של משרד התחבורה)

(הנתונים מתוך אתר האינטרנט של משרד התחבורה)

שאלה 3 – טבלה: נתוני אקלים משלושה אזורים בישראל

האזור	הטמפרטורה הממוצעת בחודש ינואר (°C)	כמות המשקעים השנתית הממוצעת (מ"מ)
1	16-14	100-0
2	14-12	700-400
3	10-6	900-800

שמות האזורים:

- מישור החוף
- הגליל העליון
- הערבה

(הנתונים מתוך אטלס אוניברסיטאי חדש)

שאלה 4 – קטע: תוכנית: בתוך עשר שנים מחצית האוכלוסייה בישראל תמיין פסולת למחזור

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

כיום רק כעשירית מן הפסולת הביתית בישראל מועברת למִחזור. המשרד להגנת הסביבה קבע יעד – בעתיד מחצית האוכלוסייה תמיין בבתים את הפסולת הביתית, והיא תועבר למִחזור או להפקת אנרגייה. כדי להשיג יעד זה, המדינה תקצה את הכספים הדרושים, והם יינתנו לרשויות המקומיות לצורך טיפול בפסולת הביתית במתקני מיון ומִחזור. וכך, הפסולת שאפשר למחזר לא תועבר לאתרי הטמנה.

בניסוי שנערך במעט יישובים בארץ חולקו לתושבים שלושה פחי אשפה ביתיים: פח לפסולת אורגנית (רטובה), פח לפסולת יבשה שאפשר למחזר ופח לפסולת יבשה שאי אפשר למחזר. התושבים מיינו את הפסולת לשלושת הפחים הביתיים שקיבלו, ואז העבירו את הפסולת המופרדת למִכלים נפרדים שהציבו הרשויות המקומיות באזורי המגורים. בניסוי זה היה שיתוף פעולה מלא של התושבים.

כדי לצמצם את היקף ההטמנה ננקטו פעולות נוספות: חוק חדש יחייב את התעשיינים לאסוף את אריזות המוצרים (שהן רכיב עיקרי בפסולת יבשה) ולהעבירן למתקני מִחזור. כמו כן הועלתה הצעה להעלות באופן ניכר את היטל ההטמנה של הפסולת.

(המושגים המודגשים בקטע: מִחזור, אתרי הטמנה, פסולת אורגנית, היטל ההטמנה)

(מעובד על פי: צפריר רינת, "תוכנית: בתוך עשר שנים מחצית האוכלוסייה בישראל תמיין פסולת למחזור", הארץ, 7/8/10)

שאלה 6 – קטע מן המאמר "התפלת מי ים — חוסן, אתגרים וסיכונים"

"לא ניתן להתווכח עם הצורך וההצלחה של ישראל ביצירת חוסן לאומי בתחום אספקת המים. [...] עם זאת, אין להתעלם מכך שלבניית חוסן דרך עצמאות לאומית בייצור מים לשתייה יש גם היבטים המציבים אתגרים, ואפילו יוצרים סיכונים שביכולתם לערער את החוסן שנבנה בישראל בעשור וחצי האחרונים".

(ס' נתניהו, "התפלת מי ים — חוסן, אתגרים וסיכונים", אקולוגיה וסביבה, 8, 2017, עמ' 38-47)

שאלה 7 – מפה סכמטית: עירק והמדינות הגובלות בה

[תיאור המפה: מפה סכמטית בגווני אפור, בלי קנה מידה ובלי שמות של תוואים פיזיים. במרכז – עירק, ומסביבה המדינות הגובלות בה: טורקיה (בצפון), סוריה (בצפון־מערב), ירדן (במערב), ערב הסעודית (בדרום־מערב ובדרום), כוויית (בדרום־מזרח, בין עירק לבין הים) ואירן (במזרח). גוף מים כהה בדרום־מזרח – המפרץ הפרסי, ובפינה הצפונית־מזרחית – חלק מן הים הכספי. הגבול עם אירן מפותל ועובר מצפון לדרום עד המפרץ; הגבולות עם סוריה, ירדן וערב הסעודית הם ברובם קווים ישרים או שבורים במדבר.]

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

עירק והמדינות הגובלות בה

שאלה 28ב – גרף: התחזית לתרומה הישירה של התיירות לתמ"ג ולתעסוקה במזרח התיכון (2010-2020)

[תיאור הגרף: גרף קווי. ציר אנכי – "אחוזים", מ־2.0 עד 3.6 (שימו לב: הציר אינו מתחיל באפס). ציר אופקי – "השנה", 2010 עד 2020. קו עליון (משולשים) – "התרומה הישירה של התיירות לתעסוקה"; קו תחתון (ריבועים) – "התרומה הישירה של התיירות לתמ"ג". קריאה משוערת:

השנה	תרומה לתעסוקה (%)	תרומה לתמ"ג (%)
2010	כ־3.1	כ־2.65
2011	כ־3.1	כ־2.6
2014	כ־3.23	כ־2.63
2017	כ־3.35	כ־2.69
2020	כ־3.5	כ־2.77

שני הקווים עולים במתינות ובקצב קבוע כמעט משנת 2011 עד 2020.]

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

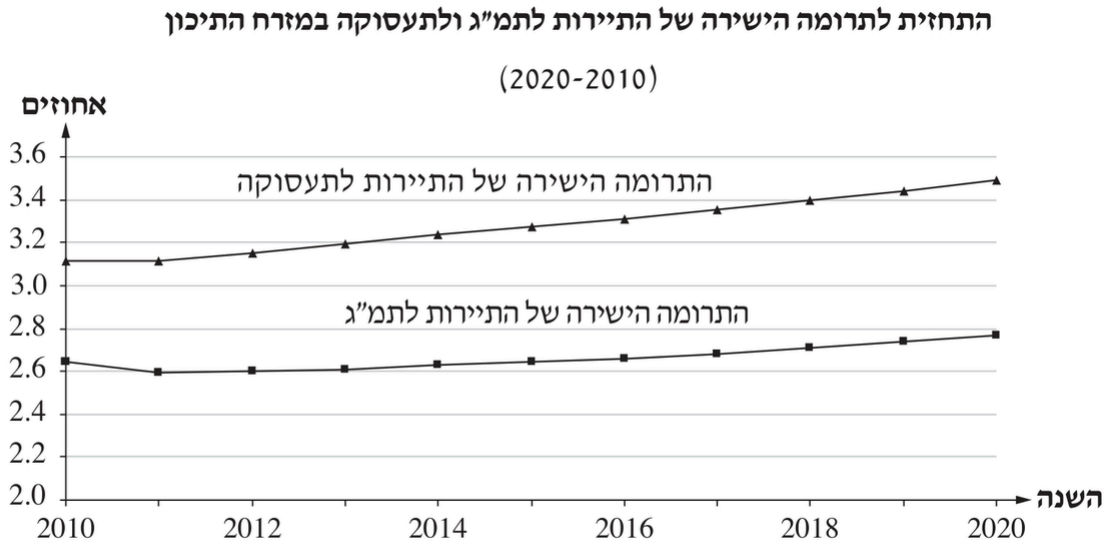

(לקוח מן האתר World travel and tourism council)

(לקוח מן האתר World travel and tourism council)

שאלה 10 – טבלה: גודל האוכלוסייה במזרח התיכון (2013-1800)

השנה	האוכלוסייה (במיליונים)	מספר השנים עד להכפלת האוכלוסייה (בשנים)
1800	32	-------
1900	54	100
1950	111	50
1981	203	30
2013	410	32

שאלה 11ד – טבלה: שימושי קרקע במדינות החבל

שימוש הקרקע	גינאה (באחוזים)	מלי (באחוזים)
חקלאות	14.6	5.6
מרעה	43.5	28.5
יערות	26.5	10.2
שימושים אחרים	15.4	55.7

(מתוך אתר האינטרנט של ה־CIA)

שאלה 12 – מפה סכמטית: אזורי אקלים במלי

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

[תיאור המפה: מפה סכמטית של מלי, בלי קנה מידה ובלי שמות. המדינה מחולקת לשלושה אזורים בגוונים שונים: אזור 1 (אפור כהה) – כל החלק הצפוני והמרכזי, השטח הגדול ביותר; אזור 2 (אפור בהיר) – רצועה שמשתרעת ממערב למזרח בדרום־מערב המדינה ובמרכזה, מדרום לאזור 1 (החלק המזרחי של המדינה כולו באזור 1); אזור 3 (אפור בינוני) – החלק הדרומי־מערבי והדרומי של המדינה, מדרום לאזור 2.
סוגי אקלים (לפי הרשימה בשאלה): ערבתי; מדברי; סוואנה (טרופי).]

אזורי אקלים במלי

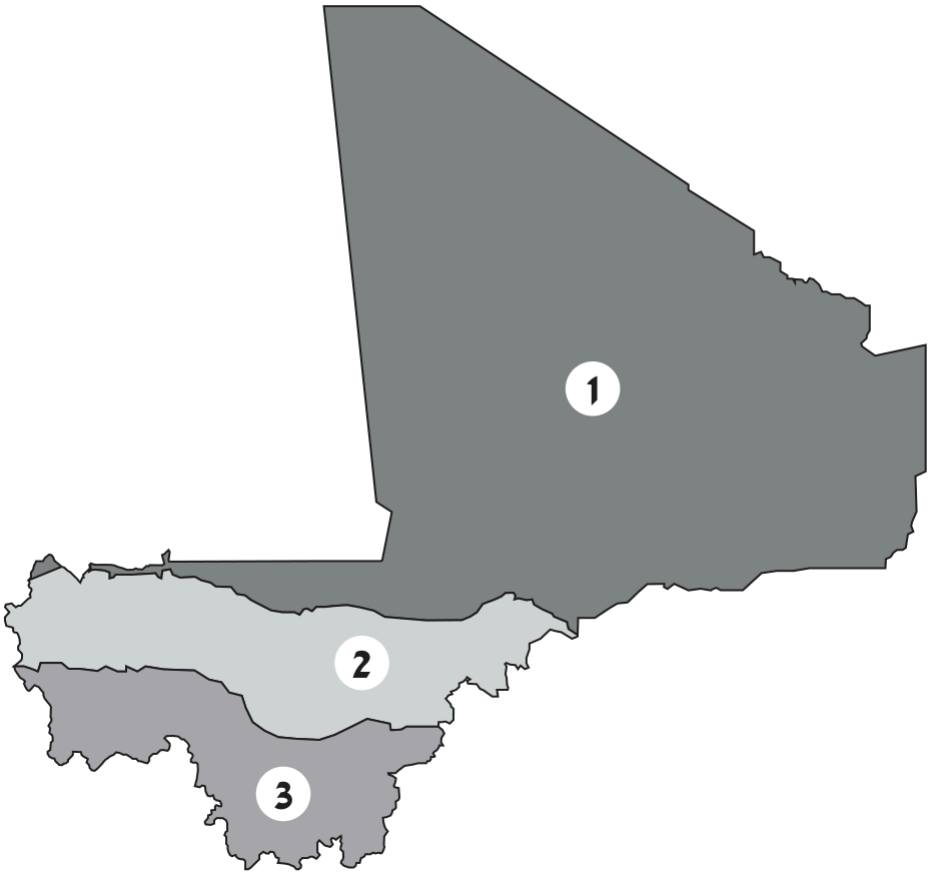

שאלה 13א – דיאגרמות: מבנה התעסוקה בגינאה ובמלי (2017)

[תיאור הדיאגרמות: שתי דיאגרמות עוגה, "מבנה התעסוקה בגינאה (באחוזים)" ו"מבנה התעסוקה במלי (באחוזים)". מקרא: חקלאות (מקווקו), תעשייה (שחור), שירותים (אפור בהיר). הערכים רשומים ליד הדיאגרמות:

הענף	גינאה (%)	מלי (%)
חקלאות	68	58
תעשייה	6	8

| שירותים | 26 | 34 |]

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

דיאגרמות: מבנה התעסוקה בגינאה ובמלי (2017)

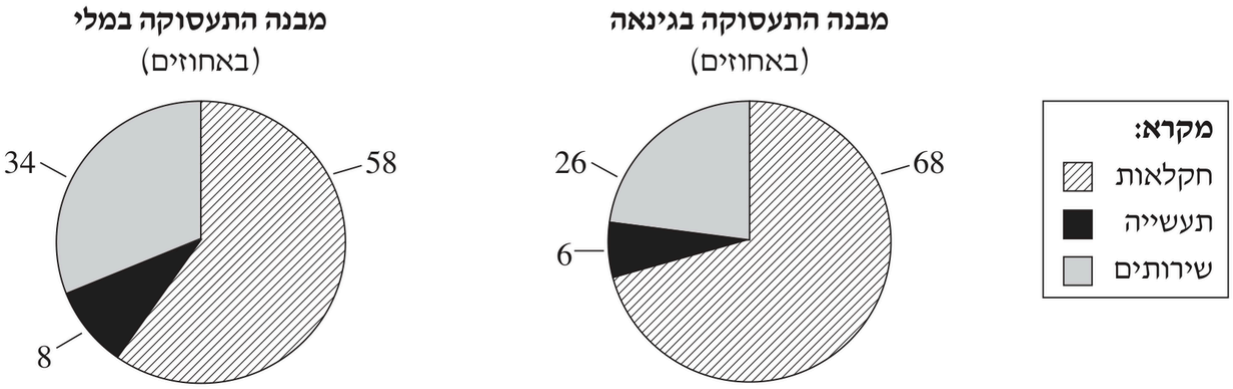

(הנתונים מתוך האתר hdr.undp.org)

שאלה 13א – טבלה: מדדי פיתוח בגינאה ובמלי (באחוזים)

המדד	גינאה	מלי
יודעי קרוא וכתוב בני 15 ויותר	30.4	33.1
אוכלוסייה עירונית	36.5	42.4
נגישות למים נקיים	92.7	77.7

(הנתונים מתוך אתר האינטרנט של ה־CIA)

שאלה 13ב – טבלה: יבוא ויצוא בגינאה ובמלי

המדינה	יבוא	יצוא
גינאה	מוצרי נפט, מתכות, מכונות, ציוד הובלה, טקסטיל, תבואה ומזון	זהב, בוקסיט, יהלומים, קפה, דגים, תוצרת חקלאית
מלי	נפט, ציוד ומכונות, חומרי בנייה, מזון, טקסטיל	כותנה, זהב, בעלי חיים

(הנתונים מתוך אתר האינטרנט של ה־CIA)

שאלה 14א – פירמידת גילים: האוכלוסייה במלי (2018)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

[תיאור הפירמידה: גברים משמאל, נשים מימין; ציר אופקי "האוכלוסייה (באחוזים)" 0 עד 20 בכל צד; קבוצות גיל של חמש שנים מ־0-4 עד +80. העמודות צבועות בשלושה גוונים: אפור כהה – גילי 0-14; אפור בהיר – גילי 15-54; שחור – גילי 55 ומעלה. הערכים אינם רשומים; קריאה משוערת (גברים / נשים, באחוזים): 0-4 – כ־4 / כ־4; 5-9 – כ־4.5 / כ־4.5; 10-14 – כ־5 / כ־5; 15-19 – כ־5.5 / כ־5.5; 20-24 – כ־6 / כ־6; 25-29 – כ־6.5 / כ־6.5; 30-34 – כ־7 / כ־7; 35-39 – כ־6.5 / כ־6.5; 40-44 – כ־6 / כ־6; 45-49 – כ־5.5 / כ־5.5; 50-54 – כ־5 / כ־5; 55-59 – כ־4.5 / כ־4.5; 60-64 – כ־4 / כ־4; 65-69 – כ־3.5 / כ־3.5; 70-74 – כ־3 / כ־3; 75-79 – כ־2.5 / כ־2.5; 80+ – כ־2 / כ־2. סכום העמודות בכל צד הוא כ־100%, כלומר האחוזים הם מתוך כלל הגברים ומתוך כלל הנשים.]

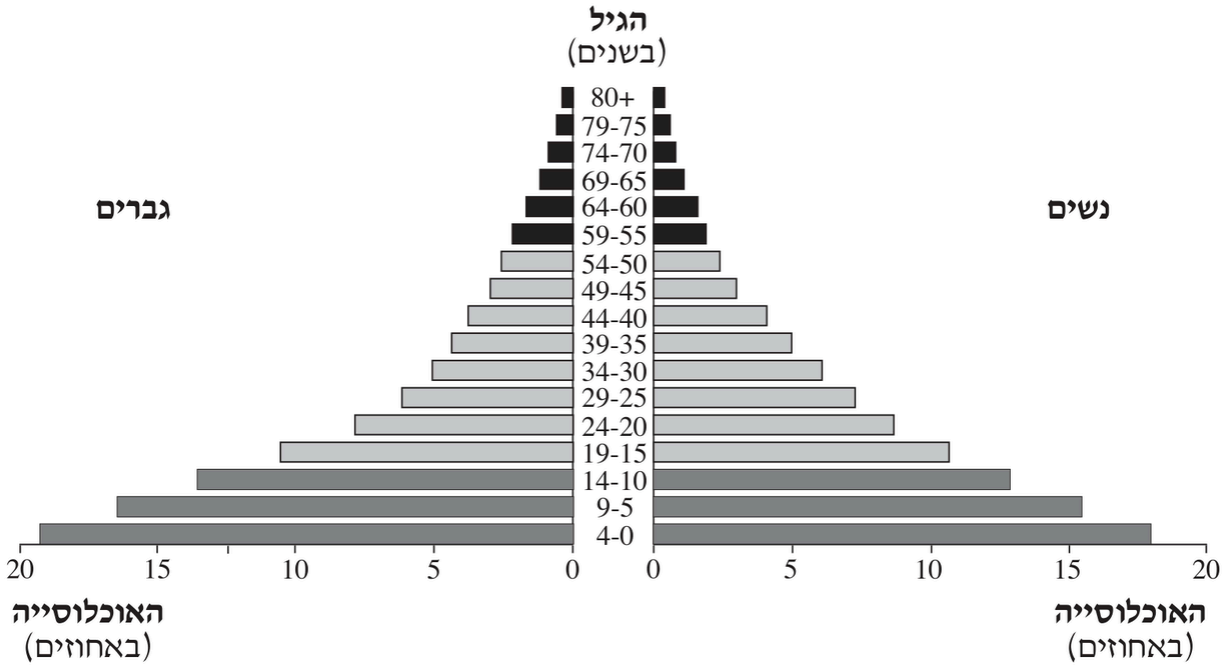

(על פי נתונים מאתר www.census.gov)

שאלה 14ב – טבלה: הגירה ממלי ומגינאה (2017)

המדינה	מהגרים מן המדינה – מספר המהגרים	מהגרים מן המדינה – שיעור באוכלוסייה (באחוזים)
מלי	1,066,000	5.7
גינאה	426,000	3.3

(מתוך: Atlas of Migration באתר europa.eu)

כל הבגרויות בגאוגרפיה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/geography